

Svećenik ovisnik!?

“Neka ti je uvijek Bog u srcu. Nijedan blaženik nije toliko blažen, nijedan sretnik nije toliko sretan kao čovjek koji ima Boga u srcu.

Sidro našeg životnog broda jest pouzdanje u Boga; on osigurava našu lađicu da je valovi ne tjeraju amo tamo”.

Sv. Ante Padovanski

Možda je najprije potrebno pojasniti riječ iz naslova: “ovisnik”. U biti svaki je čovjek, na neki način, “ovisnik”. Svi o nekome ili nečemu ovisimo, u svojem naravnom i nadnaravnom životu. Ovisimo, primjerice, o hrani koja uzdržava naš biološki život; ovisimo o ljudima o kojima ovisi naš afektivni život; ovisimo o zraku kojeg udišemo; ovisimo, u konačnici, o Gospodinu Bogu koji je, ishodište, temelj i uvir naše egzistencije. Očito s riječju “ovisnik” ne mislimo na tu vrst ovisnosti. Riječ “ovisnik” koristimo u njenu, recimo tako, medicinskom značenju: ovisan o nečemu što je za samoga čovjeka škodljivo; primjerice, ovisnik o alkoholu, o drogi. Premda je često najteža vrst ovisnosti ovisnost o čovjeku tj. o samome sebi. No, prijedimo na prvu riječ: “svećenik”, koju ustvari ne treba pojašnjavati. Zar doista ne treba!? Nije li upravo riječ “svećenik” bremenita, puna značenja i smisla, puna tajni (nije li svećenički život po sebi tajna koju ni sam svećenik ne razumije, ali joj se predaje!). Potrebno je, i te kako, objasniti tko je svećenik. No, to ne namjeravamo u ovom kratkom razmišljanju. Želimo se ustvari upitati: zar svećenik može biti/postati ovisnik, u medicinskom značenju te riječi? Nažalost, može! Na sreću, ovisnici među svećenicima su jako rijetki (ili ih je možda tek teže prepoznati).

Svećenici nisu, kako ispravno drže prostodušni vjernici, anđeli Božji na zemlji; anđeli koje Bog šalje kako bi njih - Božje izabranike - poučili Božjim zakonima te ih primjerom svoga svetog, anđeoskog života ohrabрили i potakli na ljubav prema Bogu i braći. Oni su od ljudi uzeti i za ljude postavljeni u odnosu prema Bogu (usp Heb 5,1). “Od ljudi uzeti” - znači da su svećenici sinovi svoga vremena (i svojih roditelja!) te da su izloženi svemu što pogađa njihovu braću i sestre. Zlu ovisnosti također. Uzroci ovisnosti kod svećenika uglavnom su isti kao i kod drugih ljudi. Ti uzroci mogu biti izvanjski (negativan utjecaj sredine, stresne situacije u kojima se često nalazi, preopterećenost poslom, neprihvaćenost sa strane veće ili manje skupine osoba, nesporazum s poglavarima itd.) ili nutarnji (nasljedna osobina - osobito kod alkoholizma, bijeg od stvarnosti/problema, bijeg od osamljenosti itd.). Svaki od ovih i drugih navedenih uzroka zaslužio bi opširniji govor. No, to ne kanimo učiniti. Prvo, jer je mogući svećenik ovisnik ionako svjestan uzroka vlastite ovisnosti, a drugo jer stvarni problem leži još dublje. Stvarni problem naime leži u dubini, u srcu, gdje se događa neprihvaćanje samih sebe, nerijetko i mržnja prema samima sebi. Često puta se radi o dubokim emocionalnim potresima i ranama potisnutima duboko u podsvijest. Osoba ih najčešće nije niti svjesna. No, iznutra nagrízaju osobu te je navode da, svjesno ili nesvjesno, radi protiv sebe i drugih. Te osobe u kontaktu s drugim ljudima ili su preagresivne pa nameću svoju volju ili pate od kompleksa manje vrijednosti pa se povlače. No, u svakom slučaju su izloženi većem riziku da potraže krivi “oslonac” vlastitoj ugroženoj osobnosti. Svećenik ovisnik bi trebao, kao i svaki drugi ovisnik, potražiti pomoć. Prvi korak je priznati da postoji problem te da ga teško, jako teško sama osoba može riješiti. Toliko o tome mogućem svećeniku ovisniku o nečemu!

No, čini mi se da u svećeničkom životu postoji i jedna druga vrsta ovisnosti, koja može biti još pogubnija od gore navedene. Ta se ovisnost ne vidi niti ju je lako detektirati. Zapretna je u ljudsko/svećeničko srce te iznutra razgrađuje Božje djelo u čovjeku. Radi se ustvari o ovisnosti o idolima, o idolatriji koje čovjek tj. svećenik najčešće nije niti svjestan. Ta

ovisnost može biti ovisnost o osobama, koje se nekritički prihvaća i veliča, ili o stvarima (auta, tehnička pomagala, knjige, novac itd.) koje se bezrazložno gomilaju i gomilaju. U svakom slučaju, bio ovisan o osobama ili o stvarima, čovjek je ovisan o "idolu". Sveto nas pismo uči da se razlika između idolatrije i istinskog klanjanja Bogu sastoji u činjenici da idolatrija personificira i objektivizira ljudsku volju nasuprot vrhunaravne transcendentnosti istinskog Boga. U vlastitim se idolima čovjek u biti klanja sam sebi, djelu svojih ruku, svojoj ideji i misli, svojoj akademskoj tituli. Radi se o prastarom, početnom pokušaju čovjeka da zauzme mjesto Boga, da bude kao Bog, da vlastitim snagama i sposobnostima osmisli, izgradi i ostvari svoj život.

Suvremeni način života kao vrhovni kriterij ljudskog života postavio je "produktivnost". Središnje pitanje na TV-u, u novinama, u razgovorima pitanje je koliko je tko čega "proizveo". Drugim riječima, u suvremenom društvu u kojem vlada načelo produktivnosti, autentični se svećenik može osjetiti kao strano biće, kao netko tko tu ne pripada. Ili može pasti u napast da i on počene vrednovati vlastiti rad načelima proizvodnje. Da počne vrednovati vidljivi elemenat vlastitog pastoralnog djelovanja. Da vidljivo postane primarno. Dio tog vidljivog čini i njegov automobil, njegov video, njegov TV-prijemnik itd. Preko tih stvari (može biti i ideja ili misao), kojima svećenik počinje služiti, raste i jača njegov "ego" - egoizam; svećenik/čovjek postaje svoj bog; počinje se klanjati samome sebi. Poput Moloha, idoli proždiru vlastitu djecu te postaju sve nezasićiji što ih se više hrani. Narcisoidni kult samih sebe otkriva ljudsku sposobnost da unište sami sebe i to preko uvjerenja da mogu vlastitu sudbinu uzeti u ruke. Oni koji su narcisoidno opsesivni u "traženju samih sebe" preolako napuštaju druge, tj. preolako gaze po i preko drugih. Isti se mehanizam događa i na nivou većih skupina ljudi, čak i čitavih naroda, kada jedan narod postane idol samome sebi pa želi uništiti druge. Autodestruktivna narcisoidnost nalazi svoj izričaj u nacizmu, u nezdravom nacionalizmu, u rasizmu i u komunizmu.

Danas je u pitanju identitet svećenika. Čini se da svi drugi bolje od njega znaju što je dobro za njega te tko je on i što bi trebao raditi. Vjera današnjeg svećenika vjera je njegovih suvremenika. To je krhka i slaba vjera; vjera izložena potresima i napadima. Kada oslabi vjera tada se polako mijenjaju i kriteriji vrednovanja sebe i svojega rada. Vjera mi pomaže da Božjim očima promatram sebe, druge i svijet u kojem me Gospodin Bog želi. Bez vjere ili sa slabom vjerom preuzimam kriterije ovoga svijeta, u kojem kako rekospo, vladaju kriteriji produktivnosti. To je razlog zbog kojeg je svećenik u opasnosti da povjereni pastoralni rad obavlja kao plaćeni službenik, kao zanatlija. Po načelu: koliko para toliko muzike! Lako se zaboravi da je svećenik ponajprije pozvan služiti Isusu Kristu, odnosno prva svećenikova zadaća je biti s Isusom! Njega upoznati, Njega ljubiti, Njemu služiti. Ukratko, svećenik uistinu treba biti ovisnik, ali ovisnik o Isusu, o Njegovoj riječi. Premnogi znaju mnogo i lijepo govoriti o Isusu, ali im je teško govoriti Isusu, biti s njim u dubokoj molitvi iz koje se treba "roditi" sav daljnji pastoralni rad.

Danas možda više nego ikada teško je i izazovno, ali i lijepo biti svećenik! Radostan, predan, smiren i uredan svećenik znak je nade za ovaj svijet tako potreban i radosti i mira i reda. Mnogim ljudima svećenik je ohrabrenje i putokaz, poziv i poticaj da se isplati biti častan i dobar kršćanin. Svojim životom svećenik upozorava na prolaznost i relativnost svih ovozemaljskih vrednota. On je svjetionik koji osvjetljava put prema luci vječnosti. Zato je neopisivo lijepo i neizmjereno vrijedno biti svećenik. Častan i svet svećenik!